

HIERONYMUS.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ.

EUSEBIUS.

in Hebraico scriptum est *Aun*, quod & *Aquila* & *Symmachus* interpretantur inutile, *Theodotion* iniquitatem.

ἑβραϊκὸν περιέχει αὐτά. Ἀκύλας, Symm. ἀναφελούς. Θεοδοτίαν, τῆς ἀδικίας.

continent, Anna: Aquila & Symmachus, inutilis. Theodotion, iniquitatis scil. urbs.

ONO, civitas in tribu Benjamin, 1 Paral. vii. 12. & 1 Esdræ ii. 33. & 2 Esdræ vii. 37. & Cap. xi. 35.

¹ OOLI, civitas in tribu Aser.

Ὅλει, πόλις κλήρη Ἀσήρ.

OLI, civitas fortis Aser.

² OOLIBAMA, civitas principum Edom.

OPHAZ, Hierem. x. 9. loci nomen planè videtur esse, unde aurum extrahitur magna copia, cum addatur ibi de præpositio, de OPHAZ, sicut paulo ante, de *Tharsis* præcessit; atque ita sentit Rabbi David ad eundem Hieremias locum. Neque alius hic locus videtur quàm *Ophir*: de quo paulò post, siquidem & ibi Paraphrastes Chaldaus, de *Ophir* dixit.

OPHEL, quis locus fuerit Hierosolymæ non satis auctores consentiunt; Hebræi teste Hieron. ad Isaia xxxii. 14. ubi in versione nostra est, *tenebræ* & *palpatio*: in Hebræo autem *Ophele* & *Bachan*, volunt duas altissimas turres significari, ad quarum altitudinem vix oculus posset pertingere, & ab hac re nomina illa accepisse. Turrem quoque celsissimam fuisse *Ophele* sensit Adrichomius in sua Jerusalem Num. lv. Contra verò *Ophele* fuisse valde humilem & depressum sentit Villalpandus in Apparatu p. i. Lib. 2. Cap. 7. quod & insinuat Josephus Lib. 2. Belli, Cap. 18. cum quibus ego censeo: nusquam enim vel Scriptura vel Josephus indicant *Ophele* turrim esse, etsi nolim negare in *Ophele*, vel juxta *Ophele* turrim aliquam existisse; id enim asseritur 2 Esdræ iii. 26. Sed aliud est *Ophele* turrim esse, aliud in *Ophele* vel juxta *Ophele* turrim fuisse. Fuit autem locus hic depressus ad Orientem templi & montis Moria, qui & muris urbis adhærebat, in eoque habitaverunt Nathinæi, seu Gabaonitæ, qui templo serviebant, quos in turri habitasse nullo modo est probabile, cum nec turris una tot hominum capax esse potuisset. Fuisse autem hanc Nathinæorum habitationem habes 2 Esdræ xi. 21. & antea ejusdem Libri Cap. iii. 26. *Nathinæi autem habitabant in Ophele usque contra portam aquarum ad Orientem, & turrim quæ prominebat*. Ubi disertè non tantum dicuntur habitasse in *Ophele*, sed etiam ad Orientem, & usque ex adverso portæ aquarum: porro portam aquarum fuisse ad Orientem tum ex eo loco, tum è 2 Esdræ xii. 36. satis constat, eratque porta illa, qua se aquæ pluviae è monte Sion, aliisque vicinis montibus defluentes exonerabant in torrentem Cedron. Porro etsi Hebræi velint *Ophele* significare *arcem*, vel *locum excelsum*; at Hieronymus in sua versione satis indicat hanc vocem in sua significatione involvere *caliginem*, ubi videlicet caligant oculi, sive id fiat ratione depressionis, seu aliunde; quemadmodum & *Ophele* diversa initio expressum littera eamdem caliginis significationem habet. Sic Hieronymus Num. xiv. 44. verbum ab eadem radice vertit *contenebrati*: 4 Reg. v. 24. *vesperi* hanc vocem reddit, Septuaginta Interpretes σκοτεινὸν *tenebrosum*: item loco ex Isaia xxxii. supra allato Hieronymus *tenebræ* dixit: rursus Michea i. 8. *nebulosa* vertit. Merito autem hic locus à caligine nomen habere potuit, utpote qui valde depressus vix solemmitteret; habebat enim ab Oriente murum excelsum, quem Manasses rex 2 Paral. xxxii. 14. dicitur exaltasse vehementer, in angulo item Orientis & Meridiei turris prominebat, ut habetur 2 Esdræ iii. 26. à Meridie erat mons Sion, ab Occidente mons Moria, & templum, quo fiebat ut totus hic locus vix solis radiis tangeretur.

³ OPHER, & hanc cepit Jesus rege illius interfecto.

Ὁφὲρ, καὶ ταύτην ἐπολιόρησεν Ἰησοῦς τὸν βασιλέα αὐτῆς ἀνελόν.

OPHER, & hanc expugnavit Jesus rege ipsius interfecto.

⁴ OPHERA, via Ophra ducens ad terram Saal.

Ὁφρά, ὁδὸς ὁφρά ἐπὶ Σαάλ.

OPHRA, via Ophra ducens in Soal.

⁵ OPHIR, sicut in regnorum libris legimus, est insula unde aurum adferebatur Salomoni. Fuit autem unus de posteris Heber nomine Ophir, ex cujus stirpe venientes à fluvio Cophene usque ad regionem Indiae, quæ vocatur *Seria*, habitasse refert Josephus: à quo puto & Regionem vocabulum consecutam.

Ὁφείρ, ὅθεν τὸ χρυσὸν ἐφέρετο τῷ Σαλωμῶνι, ὡς ἐν βασιλείαις· ἦν δὲ καὶ ἐνὸς τῶν ἀπογόνων ἑβραίων ὁφείρ, οὗ τοὺς υἱοὺς ἀπὸ Καφῆνος ποταμοῦ, ἕως τῆς Ἰνδικῆς, καὶ τῆς πρὸ αὐτῆς Συρίας κατοικῆσαι Ἰωσήπος ἱστορεῖ. ἀφ' οὗ καὶ τὴν χώραν εἰκότως τῆς προσγορίας τυχεῖν.

OPHIR, unde aurum adferebatur Salomoni ut est in libris regnorum. Fuit etiam nomen unius ex posteris Heber, Ophir, cujus liberos à Cophene fluvio usque ad Indiam, quæ antè *Seria* (dicebatur) in ea habitasse Josephus prodit, à quo & regionem merito sortitam appellationem.

NOTÆ.

nec minùs Græcum ac usitatum est. Vertit quidem Hieronymus, & rectè; sed hoc non melius verteris Græcè, si vertendum sit, quam καὶ εἰκότως. Itaque nihil mutandum fuit. CLERICUS.

1. Ita etiamnum legitur in codicibus Septuaginta Interpretum sincerioribus, Jos. 19. v. 25. Ὁφείρ, pro quo in versione nostra *Chali* habetur. BONFRERIUS.

2. Non videtur civitatis nomen, sed ducis potius & principis nomen in terra Edom, Gen. 36. v. 41. & 1 Paral. i. v. 52. IDEM.

3. Vide de *Ophir* supra in EPHRA. IDEM.

4. In nostra versione dicitur *Ephra*, 1 Reg. 13. v. 17. vide supra in EPHRA. Est & alia *Ophra* urbs in tribu Benjamin, Jos. 18. v. 23. IDEM.

5. Sitne *Ophir* insula in India merito addubitari potest, cum alii passim videantur regionem in continenti facere; vel certè in Aurea Chersoneso, ubi nunc *Malaca* est, quæ peninsula modum habet, cujusmodi peninsula aliquando insula nomine venit. Sunt tamen qui *Somatram* è regione *Malacæ* insulam malint. De *Ophir* vide quæ diximus Gen. 10. v. 30. & quæ nos dicemus 3 Reg. 9. v. 28. IDEM.

6. Vox Anna hic corrupta est. Vide quæ nos ad hanc vocem annotamus. IDEM.

6. *Αὐν*] Potius *αὐν*, ut Hieronymus. De qua voce & lectione vide quæ diximus ad *Questionem Hieronymianam* vi. §. 8. CLERICUS.

7. Pro *Seria* hic *Seria* repone, ut apud Hieronymum. BONFRERIUS.

7. *Σερίας*] Editum est in nupera Parisina *Kurias*, quod vult editor mu.